

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง โวหารในงานเขียน (๑)

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์



อาหารในงานเขียน (๑)





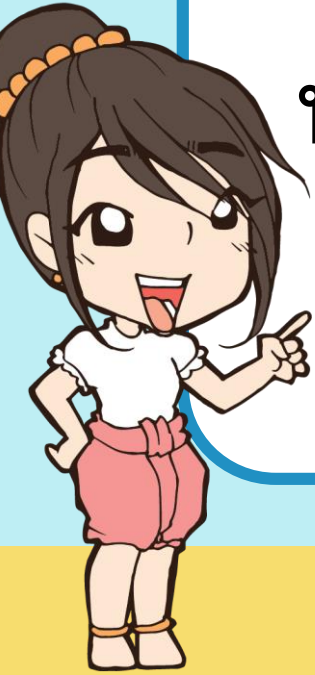
สังเกตคำ

วันเพ็ญ พระจันทร์สีนวลจาส่องแสงอยู่วงรัศมีขาว
น้ำขึ้นเต็มฝั่งไม่กระดุกกระดิก แต่เป็นเงาแวววาว
เหมือนถาดเงินใบใหญ่ที่ขัดมัน ทางฝั่งขวาของแม่น้ำ
เจ้าพระยาตอนหนึ่งมีต้นลำพูต้นใหญ่



คำถามกระตุ้นความคิด

ข้อความที่ฟัง
น่าสนใจหรือไม่
เพราะเหตุใด



หากนักเรียนต้องการ
สื่อสารเรื่องให้น่าสนใจ
มากขึ้นนักเรียนจะใช้
วิธีการใด

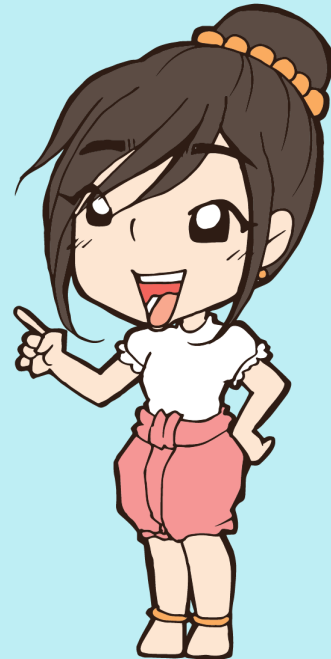


จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายและประเภทของโวหารได้
๒. อ่านและจำแนกประเภทของโวหารได้
๓. บอกความสำคัญของการใช้โวหารในการสื่อสารได้

โวหาร

สำนวนที่ใช้ในการสื่อความ ซึ่งอาจจะ
ใช้ในการพูดหรือการเขียน



๕. สารกวัहार

๑. บรรยายโวหาร

ประเภทของโวหาร

๔. อุปมา
โวหาร

๒. พรรณนา
โวหาร

๓. เทศนาโวหาร

บรรยายโวหาร



บรรยายโวหาร

คือ การเล่าเรื่องหรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ
ตามลำดับเหตุการณ์ เขียนตรงไปตรงมา รวบรวม
ได้แก่ การเขียนอธิบายประเภทต่าง ๆ เช่น บทความ
การเขียนเรื่องเล่า บันทึก ข่าว เป็นต้น



ตัวอย่าง

“พ่อเดินเข้าไปหากอไผ่ เลือกตัดลำเท่าขามาสองปล้อง
ทำเป็นกระบอก คัดเห็ดดอกใหญ่ไปล้างในลำห้วยจนสะอาด
บรรจุลงในกระบอกไม้ไผ่จนแน่น ไม่ต้องเติมน้ำ เติมเกลือ และ
น้ำพริกลงไปพอเหมาะ ก่อไฟเผากระบอกไม้ไผ่นั้น ไม่นานนัก
เห็ดก็ซึบน้ำออกมา เตือดปุด ๆ”



พรรณนาโวหาร



พรรณนาโวหาร

มุ่งให้ความแจ่มแจ้ง ละเอียดลออ เพื่อให้ผู้อ่าน
เกิดอารมณ์ซาบซึ้งเพติดเพติดไปกับข้อความนั้น
การเขียนพรรณนาโวหารจึงยาวกว่าบรรยายโวหารมาก
มุ่งให้เห็นภาพและอารมณ์ จึงมักใช้การเล่นคำเล่นเสียง
ใช้ภาพพจน์ อ่านได้รสชาติ



ตัวอย่าง

“วันเพ็ญ พระจันทร์สีนวลจาส่องแสงอยู่วงรัศมีขาว
น้ำขึ้นเต็มฝั่งไม่กระดุกกระดิก แต่เป็นเงาแวววาว
เหมือนถาดเงินใบใหญ่ที่ขัดมัน ทางฝั่งขวาของแม่น้ำ
เจ้าพระยาตอนหนึ่งมีต้นลำพูต้นใหญ่”



เทศนาโวหาร



เทศนาโวหาร

โวหารที่ผู้เขียนมุ่งสั่งสอนคุณธรรม
หรือจรรโลงใจ ปลุกใจ จูงใจ ให้ผู้อ่าน
คล้อยตาม



ตัวอย่าง

“ทำอะไรรู้ก็อย่าทำด้วยความอยากมีอยากเป็น อยากได้นั้น
อยากได้นี้แต่ควรทำไปตามหน้าที่ของเรา เรามีหน้าที่อะไรก็ทำไป
ตามหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์เรียบร้อย ไม่ต้องมีความอยากจะได้
อยากจะเป็น ทำเพราะสำนึกในหน้าที่ เช่น คำพูดที่เคยพูดบ่อย ๆ
ว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุข
ขณะทำงาน”

สารกโหวหาร



สารกโواهر

คือ โواهرที่มุ่งให้ความชัดเจน โดย
การยกตัวอย่างเพื่ออธิบาย หรือสนับสนุน
ความคิดเห็นให้หนักแน่น น่าเชื่อถือ



ตัวอย่าง

รูปรสกลืนเสียงไม่เที่ยงแท้
ความตายหนึ่งฟังให้เห็นเป็นประธาน
ซึ่งบ้านเมืองเคืองเข็ญถึงเช่นนี้
อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย

ย่อมเฒ่าแก่เกิดโรคโศกสงสาร
หวังนิพพานพ้นทุกข์สุขสบาย
เพราะโลกก็ยัถ์หนาพาฉิบหาย
จะตกอบายภูมิขุมนรก

โยคีเทศนาทหารทัพลังกาและเมืองผลึกในเรื่องพระอภัยมณี

อุปมาโวหาร



อุปมาโวหาร

คือ **โวหารเปรียบเทียบ** โดยยกตัวอย่าง สิ่งที่คล้ายคลึงกัน มาเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความชัดเจน ด้านความหมาย ด้านภาพ และเกิดอารมณ์ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น อุปมาโวหารมักจะปรากฏพร้อมกับพรรณนาโวหารเสมอ



ตัวอย่าง

เหมือน, ประจุ, จุ, ตั้ง, ตั้ง, เฉก,
เฉกเช่น, ราวกับ

หาทรายที่นี้ขาวสะอาด ทรายละเอียด
ราวกับผงแป้ง น้ำทะเลใสราวกับกระจก
พระอาทิตย์ส่องแสงจับขอบฟ้าดุจดังแสงเงิน
แสงทองจับขอบฟ้า

กิจกรรมเพิ่มเติมความรู้



ให้นักเรียนศึกษาอ่านข้อความที่กำหนดให้
แล้วบอกว่าเป็นโวหารประเภทใด



ผมตื่นแต่เช้า ล้างหน้าแปรงฟัน
แล้วจึงไปโรงเรียนกับน้อง

ข้อความนี้จัดเป็น.....**บรรยายโวหาร**.....



เรือลำน้อยค่อย ๆ แล่นกลางแม่น้ำใหญ่
ผ่านลำแสงของอาทิตย์อุทัย สะท้อน
เป็นภาพที่น่ามองยิ่งนัก

ข้อความนี้จัดเป็น.....**พรรณนาโวหาร**.....



ความโกรธนั้นเหมือนทะเลบ้า คลื่นซัดเข้าสาดโครมโหมถลา

ข้อความนี้จัดเป็น.....อุปมาโวหาร.....



ดวงเอ๋ยดวงตะวัน
ทำหน้าที่ไม่ลำเอียงแสนเที่ยงตรง
แยกทิวาราตรีให้มีอยู่
ยุติธรรมสุจริตนิจกาล

หนึ่งเท่านั้นเยี่ยมฟ้าผ่าพิศวง
เด่นดำรงเป็นหลักจักรวาล
อีกฤดูวนเวียนเปลี่ยนผันผ่าน
ใครนึกคร้านดูตะวันเร่งหมั่นเอย

ข้อความนี้จัดเป็น.....**สาธกโวหาร**.....



อันความคิดวิทยาเหมือนอาวุธ
สงวนคมสมนึกใครอีกชัก
จับให้มันคั่นหมายให้ว้าวอด
ตัดให้ขาดปรารภนาหาสิ่งใด

ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียในฝัก
จึงค่อยชักเชือดฟันให้บรลัษ
ช่วยให้รอดรักให้ชิดพิสมัย
เพียรจงได้ดังประสงค์ที่ตรงดี

ข้อความนี้จัดเป็น.....**เทศนาโวหาร**.....



ความรักเหมือนโรคา
ไม่ยินและไม่ยล

ความรักเหมือนโคถึก
ก็โลดจากคอกไป

บันดาลตาให้มืดมน

อุปสรรคใดใด

กำลังคึกคึกขังไว้

บ่ยอมอยู่ ณ ที่ขัง

ข้อความนี้จัดเป็น.....อุปมาโวหาร.....



เกิดเป็นหญิงให้เห็นว่าเป็นหญิง
อย่าทอดทิ้งกิริยาอัชฌาสัย
เป็นหญิงครึ่งชายครึ่งอย่าพึงใจ
คนเขาไม่สรรเสริญเพลีนอารมณ์

ข้อความนี้จัดเป็น.....**เทศนาโวหาร**.....



หากคนไทยแตกแยกไม่สามัคคีกัน ดังเช่น
คราวเสียกรุงครั้งที่ ๒ ประเทศจะต้องตกเป็น
เมืองขึ้นของชาติอื่นอย่างไม่มีทางเลือก

ข้อความนี้จัดเป็น.....**เทศนาโวหาร**.....



หาดทรายที่นี้ขาวสะอาด ทรายละเอียดราวกับ
ผงแป้ง น้ำทะเลใสราวกับกระจก พระอาทิตย์ส่อง
แสงจับขอบฟ้า ดุจดังแสงเงินแสงทองจับขอบฟ้า

ข้อความนี้จัดเป็น.....อุปมาโวหาร.....



ในยามค่ำคืนพระจันทร์ก็ส่องแสงสุกสว่าง ค่ำนั้น
พระจันทร์ทรงกลดท้องฟ้ากระจ่างใส เห็นดวงดาวส่อง
แสงระยิบระยับงามจับตา เป็นภาพที่สวยงาม ตัดตา
ตรึงใจพวกเราทุกคน

ข้อความนี้จัดเป็น...**พรรณนาโวหาร**.....



เมื่อสามนาฬิกาของวันใหม่ ฝนยังตกต่อเนื่อง ทหาร
เดินข้ามทุ่งหญ้าของภูเขาและผ่านป่ามายังแนวหน้า
ทหารสองฝ่ายต่างยังต่อสู้กันในความมืด ท่ามกลางสาย
ฝนที่โพรยปราย

ข้อความนี้จัดเป็น.....**บรรยายโวหาร**.....



คนเราเกิดมาทั้งทีควรทำความดีให้มากที่สุด
ถึงแม้การทำดีจะต้องใช้เวลามากกว่าจะเห็นผล
เราก็ต้องอดทน สักวันความดีจะสนองให้ได้ดี
คนดีย่อมตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้

ข้อความนี้จัดเป็น.....**เทศนาโวหาร**.....



โซเฟอร์ผิวคล้ำปากหนา หน้ามันเยิ้ม นั่งเอียงหน้า
จับพวงมาลัย พารถวิ่งสายหาทางแซงรถคันหน้า
ดวงตาเหลือบมองกระจกข้างลูกตน เหมือนกับมีกองทัพ
กำลังกวาดไล่ตามพิฆาต

ข้อความนี้จัดเป็น.....อุปมาโวหาร.....



ห้องฟ้าสีคราม มีดั่งร่ม เมาหลอยรวมตัวกัน
เป็นกลุ่มก้อน เป็นเหตุให้ฝนจะตกในไม่ช้านี้

ข้อความนี้จัดเป็น.....**บรรยายโวหาร**.....



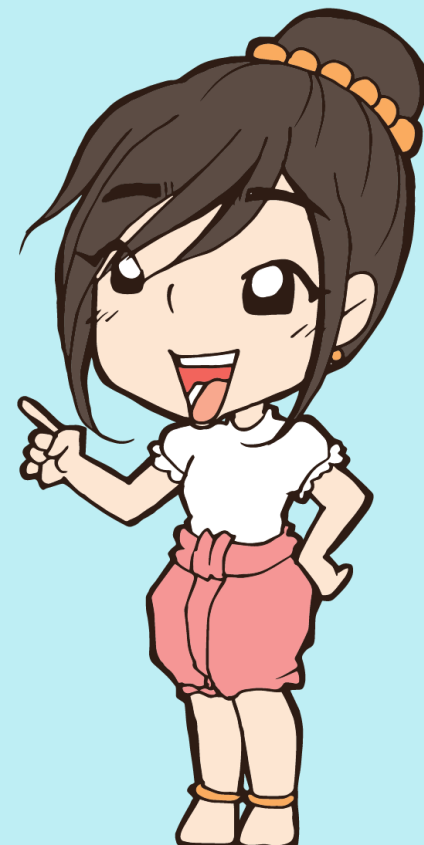
คนเราเมื่อมีลาภก็เลื่อมลาภ เมื่อมียศก็
เลื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์ เมื่อมีสรรเสริญก็มี
นินทา เป็นของคู่กันมาเช่นนี้

ข้อความนี้จัดเป็น.....**เทศนาโวหาร**.....



สำนวนโวหารในภาษาไทย

๑. บรรยายโวหาร คือ การอธิบาย
๒. พรรณนาโวหาร คือ ทำให้เห็นภาพ
๓. เทศนาโวหาร คือ การสั่งสอน
๔. สารกโวหาร คือ การยกตัวอย่าง
๕. อุปมาโวหาร คือ การเปรียบเทียบ



กิจกรรมเพิ่มเติมความรู้



ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑

เรื่อง โวหารน่ารู้



คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน
เรื่อง โวหารน่ารู้

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียน
ในการทำงาน



ใบงานที่ ๑ เรื่อง โวหารน่ารู้
หน่วยเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง โวหารในงานเขียน
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาและเขียนประเภทของโวหาร

๑. โวหารประเภท

... รับประทานกันไปลงปากกันพลาง ถึงกระนั้นวิชัยก็มีเวลาพินิจดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่เห็นได้โดยง่ายและสะดุดเพราะดูได้เต็มตา คือลำแขนซ้ายที่ตั้งรับน้ำหนักตัวอยู่นั้นขาวม่อ่งทั้งกลมและเรียวอ่อน มือขวาจับช้อนตักอาหารมีผิวละเอียดขาวเช่นกันกับแขน ประกอบด้วยหลังมืออวบนูน นิ้วเล็กเรียว หลังเล็บมีสีดังกลีบบัวหลวงเมื่อแรกบาน ปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน...

ตอกไม้สด

๒. โวหารประเภท

ฉันยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่างจึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันไป น้ำในลำธารใสจนเห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาย้วยเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะอาศัยได้ร่มใบของฉันนอนหลับอย่างมีความสุข

ไมตรี สิมปชาติ

๓. โวหารประเภท

ศิลปินหรือผู้สร้างศิลปะก็คือหน่วยหนึ่งของสังคมที่สำคัญ ได้แก่กลไกทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ การต่อสู้กับอิทธิพลดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เป็นต้น ศิลปินและนักเขียนมีขอบข่ายแห่งเสรีภาพได้แค่ไหน เมื่อผู้ผลิตงานศิลปะจำเป็นต้องยังชีพจากผลงานของเขาด้วย เขาก็จะมีทางแก้ปัญหาปากท้องของตัวเองอย่างไร โดยเฉพาะในสังคมแบบทุนนิยม

ณรงค์ จันทร์เรือง

ใบงาน

เรื่อง โวหารน่ารู้

ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๔. โวหารประเภท

รูปร่างงามหาดำเนินมิได้ ผมดำราวกับแมลงผึ้ง หน้าปลั่งปลั่งดังดวงจันทร์
เนตรประหนึ่งตากวาง จมูกม้วน คอหงาย ฟันเทียบไข่มุก ริมฝีปากเพียงผลด่ำสิ่งสุก เสียงหวาน
ปานนกโกกิลลา ขาคือล่ำกล้วย เอวเหมาะจะเกาะไม่อ้วนเกิน เวลาเดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอ
ข้างทรง เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางดำเนินขัดข้องมิได้เลย

เสถียรโกเศศ

๕. โวหารประเภท

ถ้าเธอไม่ยอมอยู่กับฉันจริงจัง ยินยอมทุกสิ่ง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลา
หน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชาวคนคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจออุ้งเท้ากำลังใกล้ตายสงสาร
จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใยและคอยให้
ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย เมื่อคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชาวนาผู้ใจดี ด้วยความที่
เขาไวใจ น่าเสียดายกลับต้องตายด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริง ว่ามีบางสิ่งไม่ควร
ไวใจอะไรบางอย่างที่ทำให้ชั๊กแคไหน ก็ไม่เชื่อง ไม่รัก ไม่จริง”

สีฟ้า

๖. โวหารประเภท

...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้
ปัญหาเฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทาง
การออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้
หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ
ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์
ใหม่มาใช้...

พระราชดำรัส ร.๙

ใบงาน

เรื่อง โวหารน่ารู้

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง โวหารน่ารู้

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๑. โวหารประเภท

...รับประทานกันไปพลางปรึกษากันพลาง ถึงกระนั้นวิชัยก็มีเวลาพินิจดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่ได้เห็นได้โดยง่ายและสะดวกเพราะดูได้เต็มตา คือลำแขนซ้ายที่ตั้งรับน้ำหนักตัวอยู่นั้นขาวผ่องทั้งกลมและเรียวอ่อน มือขวาจับช้อนตักอาหารมีผิวละเอียดขาวเช่นกันกับแขนประกอไปด้วยหลังมืออวบนูน นิ้วเล็กเรียว หลังเล็บมีสีดังกลีบบัวหลวงเมื่อแรกบาน ปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน...

ดอกไม้สด

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๒. โวหารประเภท

ฉันยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่างจึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันไป น้ำในลำธารใสจน เห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาว่ายเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะ อาศัยใต้ร่มใบของฉันนอนหลับอย่างมีความสุข

ไมตรี ลิ้มปิชาติ

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๓. โวหารประเภท

ศิลปินหรือผู้สร้างศิลปะก็คือหน่วยหนึ่งของสังคมที่สำคัญ ได้แก่ กลไกทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ การต่อสู้กับอิทธิพลดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เป็นต้น ศิลปินและนักเขียนมีขอบข่ายแห่งเสรีภาพได้แค่ไหน เมื่อผู้ผลิตงานศิลปะจำเป็นต้องยังชีพจากผลงานของเขาด้วย เขาจะมีทางแก้ปัญหาปากท้องของตัวเองอย่างไร โดยเฉพาะในสังคมแบบทุนนิยม

ณรงค์ จันทร์เรือง

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๔. โวหารประเภท

รูปร่างงามหาตำหนิมิได้ ผมดำราวกับแมลงผึ้งหน้าแปลงปลั่งตั้ง
ดวงจันทร์เนตรประหนึ่งตากวาง จมูกม้วน ดอกงา ฟันเทียบไข่มุก
ริมฝีปากเพียงผลตำลึงสุก เสียงหวานปานนกโกกิลลา ขาคือล่ำกล้วย
เอวเหมาะเจาะ ไม่อ้วนเกิน เวลาอย่างเดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอข้างทรง
เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางตำหนิขัดข้องมิได้เลย

เสถียรโกเศศ

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๕. โวหารประเภท

ถ้าเธอไม่อยากอยู่กับฉันจริงจัง ยินยอมทุกสิ่ง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลาหน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชวนาคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจองูเห่ากำลังใกล้ตายสงสาร จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใยและคอยให้ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย เผื่อคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชวนาผู้ใจดี ด้วยความที่เขาไวใจ น่าเสียดายกลับต้องตายด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริงว่ามีบางสิ่งไม่ควรไวใจอะไรบางอย่างที่ทำได้ชั่วแค่ไหน ก็ไม่เชื่อง ไม่รัก ไม่จริง

สี่ฟ้า

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๖. โวหารประเภท

...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางการออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...

พระราชดำรัส ร.๙

ตรวจสอบความถูกต้อง



ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๑. โวหารประเภท**พรรณนาโวหาร**.....

...รับประทานกันไปพลางปรึกษากันพลาง ถึงกระนั้นวิชัยก็มีเวลาพินิจดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่ได้เห็นได้โดยง่ายและสะดวกเพราะดูได้เต็มตา คือลำแขนซ้ายที่ตั้งรับน้ำหนักตัวอยู่นั้นขาวผ่องทั้งกลมและเรียวอ่อน มือขวาจับช้อนตักอาหารมีผิวละเอียดขาวเช่นกันกับแขนประกอไปด้วยหลังมืออวบนูน นิ้วเล็กเรียว หลังเล็บมีสีดังกลีบบัวหลวงเมื่อแรกบาน ปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน...

ดอกไม้สด

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๒. โวหารประเภท**พรรณนาโวหาร**.....

ฉันยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่างจึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันไป น้ำในลำธารใสจน เห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาว่ายเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะ อาศัยไ้ร่มใบของฉันนอนหลับอย่างมีความสุข

ไมตรี ลิ้มปิชาติ

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๓. โวหารประเภท**บรรยายโวหาร**.....

ศิลปินหรือผู้สร้างศิลปะก็คือหน่วยหนึ่งของสังคมที่สำคัญ ได้แก่ กลไกทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ การต่อสู้กับอิทธิพลดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เป็นต้น ศิลปินและนักเขียนมีขอบข่ายแห่งเสรีภาพได้แค่ไหน เมื่อผู้ผลิตงานศิลปะจำเป็นต้องยังชีพจากผลงานของเขาด้วย เขาจะมีทางแก้ปัญหาปากท้องของตัวเองอย่างไร โดยเฉพาะในสังคมแบบทุนนิยม

ณรงค์ จันทร์เรือง

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๔. โวหารประเภท**อุปมาโวหาร**.....

รูปร่างงามหาตำหนิมิได้ ผมดำราวกับแมลงผึ้งหน้าแปลงปลั่งตั้ง
ดวงจันทร์เนตรประหนึ่งตากวาง จมูกม้วน ดอกงา ฟันเทียบไข่มุก
ริมฝีปากเพียงผลตำลึงสุก เสียงหวานปานนกโกกิลลา ขาคือล่ำกล้วย
เอวเหมาะเจาะ ไม่อ้วนเกิน เวลาอย่างเดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอข้างทรง
เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางตำหนิขัดข้องมิได้เลย

เสถียรโกเศศ

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๕. โวหารประเภท**สารกโวหาร**.....

ถ้าเธอไม่ได้อยากอยู่กับฉันจริงจังจริง ยินยอมทุกสิ่ง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลาหน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชาวนาคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจองูเห่ากำลังใกล้ตายสงสาร จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใยและคอยให้ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย ฝ้าาคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชาวนาผู้ใจดี ด้วยความที่เขาไว้วางใจ น่่าเสียดายกลับต้องตายด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริงว่ามีบางสิ่งไม่ควรไว้วางใจอะไรบางอย่างที่ทำได้ชั่วแค่ไหน ก็ไม่เชื่อ ไม่รัก ไม่จริง

สี่ฟ้า

ใบงาน เรื่อง โวหารน่ารู้

๖. โวหารประเภท **เทศนาโวหาร**

...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางการออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...

พระราชดำรัส ร.๙



สรุปบทเรียน เขียนองค์ความรู้

การใช้โวหารประกอบการสื่อสาร มีประโยชน์อย่างไร



ทำให้การสื่อสารชัดเจนมากขึ้น



การใช้โวหารประกอบการสื่อสาร ควรคำนึงถึงสิ่งใด



ควรพิจารณาว่าข้อความที่จะสื่อสาร
ควรใช้โวหารประเภทใดมาประกอบ



บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง โวหารในงานเขียน (๒)



สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงาน เรื่อง อธิบายข้อความที่เป็นโวหาร

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖